

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inzerati) se sprejemajo in veljá trisopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 203.

V Ljubljani, v ponedeljek 7. septembra 1885.

Letnik XIII.

XXXII. vesoljni zbor nemških katolikov.

V Monastiru (Münster) staroslavni škofijski stolici v Vestfaliji na Nemškem so se zbrali zadnje dni avgusta katoliki iz vseh krajev svetá, koder se govori nemški jezik, da se posvetujejo o važnih zadevah, ki zadevajo versko življenje katolikov v državi in družini. Na tisoče se je zbralo mož, ki se ne sramujejo katoličani biti in to tudi hočejo pred svetom pokazati; kulturni boj jih ni vničil, marveč tesneje se oklepajo pastirjev, ki jih vodijo v teh osodepolnih dnevih, stanovitno se hočejo držati apostolskega sedeža in svojih voditeljev v boji skušenih, da jih sovražnik ne razkropi in potem ne vniči.

Severni Rim, kakor se imenuje Vestfalski Monastir, se je praznično oblekel, da pozdravi in sprejme katolike, ki so prihajali iz vseh krajev, posebno pa iz pruskih dežel. Monastir je ponudil v zborovanje slavnostno dvorano, lepše še dosihmal niso nikjer imeli pri zborovanju. V okrogličči (rotundi), ki obdaja to dvorano, je prostora za 3—4 tisoč ljudi. Nad uhom so bile doprsne podobe sv. Očeta in cesarja, zraven grbi 8 pruskih škofij in med srednjim nadstrešjem grbi 32 škofij nemških in avstrijskih.

V nedeljo 30. p. m. zvečer ob 8. uri so skupščinarje slovesno pozdravili. Dvorana je bila vsa prenapolnjena. Navzočih je bilo mnogo odličnih poslancev iz katoliškega središča. Dr. Windthorst, ki je bil v Essen-u (Renska-Prusija) pri zboru katoliških trgovcev, obljubil je priti na jutro.

Predsednik krajnemu odseku dr. pl. Heereman pozdravil je skupščinarje in je govoril v tem smislu naj zbor pripomore in povspesuje, da bi vsi katoliki zvesto in resnobno v vseh okoliščinah življenja svojo dolžnost spolnovali. Ako se katoliki zvesto drže svoje cerkve, potem jim ne more škodovati sovražnik, naj pride od koderkoli, naj jih napadajo viharji in nevihte, ne bodo se dali prestrašiti, ne gledé tudi, ako bi morali zarad tega kako škodo trpeti, trdno se bodo oklepali cerkve, da bode mogla spolnovati vzvišeno svojo nalogo za časno in večno

srečo vernih. Zbor se bode tudi oziral na nevarnosti, ki dandanes žugajo katolikom, in pri svojem sklepanju gledal na to, kako da bi mogli katoliki braniti se tem nevarnostim pod vodstvom cerkve.

Po slavnostni pesni pozdravil je skupščinarje nadžupan Scheffer-Boihorst, ter rekel, da so bili v Monastiru zmirom dobri katoliki, kar se imamo zahvaliti izvrstnim duhovnom.

Dr. pl. Schorlemer-Alst (poslanec iz središnega kluba) stopi na oder burno pozdravljen, ter pravi med drugim: Občni zbor katolikov nemških stoji pod znamenjem edinosti in zvestobe v veri in dovršene sloge in ni je moči na zemlji, ki bi mogla omajati to vero, to zvestobo in to slogo. Govori o hudih bojih v preteklih petnajstih letih. Najprej so poskusili s silo, ko s to niso dosegli, skušali so stvar zavleči, da bi se vse skisalo. Tudi ta doba bode prešla v sramoto našim neprijateljem in v slavo in čast katoliški cerkvi in katolikom. V to zmešnjavo je pa posvetilo; pastirski list škofov zbranih v Fuldi, bilo je našim sreem kakor hladna rosa, kadar oživi suho zemljo. Precej prvi dan se hočemo škofom hvaležne skazati za to pismo, da obljubimo njim in vsi katoliški Nemčiji, da se hočemo zvesto in stanovitno držati rimsko-katoliške cerkve, in da ostanemo edini z duhovščino in s škofi v zvestobi do Rima. — Vekomaj pri Rimu! To bode naše geslo. Govornik zakliče „slava“ sv. Očetu. Pevski zbor zapoje potem pesen: „Tu es Petrus“.

Državni poslanec pl. Pfetten pozdravlja skupščino v imenu svoje „Bavarske“ domovine.

Župnik Gehrt iz Lipnove na Pruskem pri-nese pozdravila iz daljnega vzhoda iz dežele križarjev.

Državni poslanec dr. Lingens pozdravlja navzoče v imenu mesta Achen-a. On obiskuje od nekdanj katoliška zborovanja, a tako krasno še ni bilo nikjer, kakor tukaj v Monastiru. Slava Monastiru in vestfalski deželi. On se spominja slavnega Mallinekrodt-a, na govornike pred njim, za katerim zaostaja na zgovernosti. Dalje se on spominja Clemena Avgusta, ki je nastopil prvi novo pot. Dandanes, pravi, ni zadosti, da so žene pobožne,

tudi možje morajo vztrajno moliti, in s tem pomagati škofom. On zakliče „slava“ škofom!

Duhovnik Schroeder prinaša pozdrave iz Belgije, vzlasti od škofa iz Lütticha, ki občuduje vztrajnost katolikov.

Korar profesor dr. Haffner iz Mogunec, pravi, da prinaša pozdrav slavnega mrtvega, sinu vestfalske zemlje, pokojnega škofa iz Mogunec (Ketteler-ja). Osem let je že, kar je izpraznjena škofova stolica v Moguncu in vendar je še on škof našim dušam . . . duhovit in svobodomiseln vodja katoliške Nemčije, prijatelj ubozih in delavcev.

Profesor Schüppmann, ud druge holandske zbornice, vodja holandskih katolikov, govori v imenu holandskih katolikov, ki so sicer v sorodstvu z Nemci, a on je pred vsem Bogu hvaležen, da je katolik, dalje pa tudi, da je v svobodni Holandiji. Poslali ste nam, pravi dalje, redovnikov in redovnic in nam s tem sporočali, da je na svetu še bolj vzvišeni boj, kakor samo za bogastvo tega sveta. Nam v mali deželi je bila kraljeva čast, da smo jih mogli sprejeti. Svobodi se marsikaj oporeka, a svobodo združeno z resnico in pravico smo zmirom ljubili, zmirom smo ji ostali zvesti. Nismo delali izgonskih postav, nismo nikoga odganjali, marveč smo rekli: Pri nas bode v svobodi živeli in vsa dežela je pritrčila. On zakliče slavo tem, ki niso navzoči, slavo „katoliškim redovom“.

S tem je bil končan slavnostni sprejem.

Prevdarki o sedanjih srednjih šolah.

VIII.

Bojim se, da se bodo preveč raztegnili ti prevdarki: zato se bom prizadeval držati se le glavne ceste, ki nas vodi po neprijaznih poljanah današnjega šolstva. Od kod pa prihaja ta neprijaznost in kdaj se je začela?

Pri nas v Avstriji je že od nekdanj država vravnavala šolske zadeve po svoje, samolastno. Le dokler je veljal konkordat, je ta državna samodržnost ne-

LISTEK.

Beseda o tujcih na Gorenjskem.

(Konec.)

Razne vrste prepeličarjev. Nekteri se posebno zanimajo za živalstvo, rastlinstvo ali rudnistvo dotičnega kraja. To je prav lepa in koristna zabava, ako motreč prečadna stvarnikova dela, svoje sree k stvarniku povzdigujejo. Nekteri opazujejo ljudsko žitje in bitje; to bi bilo svetovati zlasti onim, ki sedeč pri zeleni mizi po liberalni šabloni postave kujejo.

Nekteri pridejo zato, da bi se mestnega prahu otreli in na kmetih razvedrili. In res dosežejo svoj namen, ako so na dan kake dve, tri ure v družbi, drugi čas pa porabijo za kretanje po prekrasni naravi in za počitek. To bi svetoval Vam g. vrednik, ker Vam po mojih mislih sključeno opravilo pri papirnatem košu marsikdaj preseda.

Nekteri prihajajo zato, da bi zgubljeno zdravje našli. Ali ti se navadno motijo, ker manjka jim glavnega faktorja, namreč primerne hrane, kajti

gostilničarji ne morejo pripravljati hrane po zdravniškem receptu. Le kdor na debelosti boleha, se gotovo ozdravi, ako gré na Bled k Ritliju, ker ta ima za to bolezen nezmotljivo zdravilo, namreč: vstajaj za rano, obletaj vse hribe, v svetkih in delavnikih se zdrži mesnih jedi in bodi lačen vse dni.

Nekteri prihajajo zato, da bi si z bivanjem na Gorenjskem kaj privarčevali. Najraje se naselijo pri sorodnikih in znancih. Ako se nastavijo po gostilnicah, jim je pa vsaka reč predraga in povsod „glihajo“, ne vedoč, da morajo prepeličarski gostilničarji skoro vse reči dražje plačevati in tudi od stanovanja primeroma večje davke dajati kot Ljubljanski hotelirji.

Gosp. vrednik, naštel sem Vam že štiri vrste, ostaje mi še ena. A povedati Vam moram, da ima po najnovejem številjenji ta vrsta petkrat toliko zastopnikov kot vse druge vrste skupaj. K tej vrsti spadajo oni, ki se zapisujejo med prepeličarje samo zategadel, ker je prepeličarstvo zdaj moderno. Da me ne bote napačno umeli, Vam povem, da se vse to, o čemer bo zdaj moje pismo govorilo, nanaša večidel na zadnjo vrsto.

Prepeličarsko pravilo. Ogleduj si hribe od spodaj, cerkev od zunaj in gostilnice od znotraj.

Gosp. vrednik zdaj imate vsak dan priliko opazovati na Ljubljanskem kolodvoru prepeličarje s podkovanimi čevlji, z gorjačo v roki in s planinskimi evetlicami za klobukom. Mislite, da so res vse te evetlice prepeličarji sami natrgali? O, kaj še, na Šmarni gori take evetlice še ne rasto, na drugačne gore si pa taka gospoda večidel ne upa. Ako vidi v znožji hriba tablo na pr. z napisom: 5—6 Stunden zur Spitze des Manhart (taci tabel z edinozveličavnim jezikom nam je planinsko društvo po gozdih že obilo nastavilo), si misli: kannst mich gern haben. Nekteri so pa seveda, ki oblažijo vse hribe in kolikor strmeji je hrib, toliko večji „pasijon“ imajo nanj. Ali iz vednostnih interesov? Kaj še, za vso geografijo in mineralogijo jim je še mauj mar, kot za lanski sneg na griču. Ali za zabavo? Ob propadih v smrtnem strahu plezati, potem hlače krpiti in par dni noge kurirati, ni baš posebno prijetna zabava. Edini vzrok je ta, ker je zdaj moderno bahati se, na koliko strmih gričih je že kdo bil. In kdaj se najraje napravljajo partije

koliko ponehala in cekev je tudi smela očitno kazati svojo skrb za najvažnejše javne naprave, t. j. šole. Med tem pa je jel briti silno liberalni veter po naši državi. Časopisje, sploh vse javno življenje se je začelo ne samo upogibati pod tem navalom, ampak tudi umikati se mu je začelo. In naš državni zbor — l. 1867 po svoji večini liberalen — je začel kovati postavo za postavo, po katerih je naša katoliška Avstrija stopila v vrsto brezvernih držav. Izmed teh je šolska postava 25. majnika 1868, in že prej državne osnovne postav. V smislu — in morebiti še več kot v smislu — liberalne večine je delovalo tadanje liberalno ministerstvo. Minister za notranje zadeve, dr. Giskra, je poslal vsem namestnikom strog ukaz gledé postopanja proti duhovščini, ako bi se ona drznila govoriti ali celo upirati se „prihodnjemu ustavnemu sklepanju postav zadržavajočih zakon, šolo in druge stvari, ki so dosedaj veljale kot samo cerkvene.“ Tedaj je minister že naprej čutil, da bi se duhovščina nameravanim postavam morala po svojem poklicu upirati. In take postav so tudi izšle. Kako vse drugače, kakor peti in sedmi člen konkordatov se glasi „postava, v kateri se določuje podlaga razmere med šolo in cerkvijo“ (Drž. zak. 1868 št. 48). §. 1. daje samo državi pravico voditi in nadzorovati šolo, kar pravi že 17. člen državnih osnovnih postav. §. 2.: „Podučevanje v drugih predmetih (razun krščanskega nauka) je neodvisno od kake cerkve ali verske družbe“. In prej imenovani člen 17. pravi: „veda in njeno podučevanje je prosto“. Ne bom komentiral teh postav, tudi ne trdil, da jemljejo cerkvi pripadajoče pravice. Nas zanima samo posledica, ktero si je lahko mislil vsak učenik in tudi profesor srednjih šol: Vednost je prosta, tedaj smem učiti, kar hočem. Da so tudi tako v resnici sklepovali profesorji, to nam kažejo istinite razmere, ki so se v onih letih pričele na naših gimnazijah. Pač tudi poprej je eden ali drugi dijak na gimnaziji gledé vere in npravnosti hodil svoja zasebna pota, ki niso bila povsem katoliška ali krščanska, vendar pa nekako tirala ali vodila do slabovernosti gimnazija poprej ni dijakov. Odslej pa je podučevanje in sploh vse gimnazijalno življenje dobilo tak značaj, da se mnogim mnogim začne majati najtrdnější stebel sedanjega in prihodnjega življenja: sv. vera in ne samo majati, ampak tudi razpadati: nazadnje razpade popolnoma in na razvalinah otroške - osrečevalne vere začne rasti zaničevanje cerkve, duhovnov, nazadnje sovraštvo do vsega kar je višega, dušnega. To so dejanske razmere današnje, ktere bom še obširneje razložil in kterih tajiti nikdo ne more. In če se tako „zagrizeno“ zopet in zopet na vero oziram in le z vero vse merim, ko govorim o srednjem šolstvu, imam vzroke za to, ki se dajo lahko spoznati, ako noče biti kdo ravno slep. — Ali ni toraj vse eno, ali vzgoji gimnazija dijaka, ki ima po dovršeni osmi šoli vero ali je nič nima? Ali ni dosti, da mu gimnazija dá samo omike in olike dosti, nebrigač se za njegovo versko mišljenje? — O govorjenje, puhlo kakor posušena buča in neslano kakor voda v luži! Kaj pa meniš da je vera? Ali je vera kaj takega, kakor so pravila v vašem „Complimentier-Buch“, ktere imamo tu pa tam v spominu za rabo? — Vera je — da najkrajše rečem: duh človeški, njegovo mišljenje, hotenje in čutenje. Po veri se ravna duh in zato je duh človeški drugačen, ako ima dru-

gačno vero. Pa o vsem tem sem že dovolj spregovoril v „Besedi o pravem času“, ako si še kaj na nje spominjaš. Pod solncem ne poznam za človeka važnejše zadeve, kakor je njegova vera. Naj se prelevi po nesreči kak Slovenec v Nemca, naj postane iz bogatina berač, naj zgubi dobro ime, naj zgubi v bolezní celó svojo pamet... vse to je sicer hudo ali to je nič v primeri z nesrečo, ako zgubi kdo vero. Kdor zgubi vero, zgubi Boga, zgubi upanje in ljubezen — in zgreši svoj pravi namen. Tedaj je pač vera prva zadeva in po veri treba je meriti srednje šole in njene vspehe. Mari je poštemu očetu za vso šopirno učenost sinovo, ako ga pa vidi po dovršeni gimnaziji ali realki domu prešlega, da je pokvarjen na duhu in telesu, brez vere nebeške in samó sladnostim telesnega vživanja verujočega. Vzemi še enkrat v roko Preširnovó „slovo od mladosti“ in prašaj se: ali želiš svojemu otroku takega spoznanja in zraven še grozno brezupnost, ki mu je dan na dan v novič kakor neutrudljivi grobokop izkopava nejevera? Da, da; vera in vera in zopet vera! S tem je pa tudi opravičeno moje stališče.

Politični pregled.

V Ljubljani, 7. septembra.

Notranje dežele.

Nemci po Čedah že zopet zahtevajo razkroj česke kraljevine v česko in nemško polovico, kateri naj bi se popolnoma tudi zemaljsko ločili; opirajo se pri tem na to, da jim ni več mogoče živeti pod českim levom, kterega ojstri kremplji se pregloboko v nemško meso zasajajo! Dokler se to ne zgodi, pravijo, tako dolgo ne bodo vtihnile tožbe „germanije irredente“ po severni Avstriji. Človek take pritožbe in v srce segajoče izjave čitajoč, bi si moral najmanj misliti, da na Českem Nemce iz kože devajo, sicer bi njihovi časniki ne pisali tako divje obupno. Toda moti se, kdor tako misli. Nemci po Čedah niso nič drugega nego razposajeni srboriti otroci. Ker se jim ne pusti, da bi ob mizo zbijali, da bi okna pobijali, da bi českega naroda svetinje v blato gazili, kričé, da so zatirani. Le ozrimo se nekoliko po obširni kraljevini, pa bomo takoj videli da je res! Rane pri Langenbrucku napadenih in z nožmi osuvaranih českih branjevcev se niso še zacelile in že Chrudimska okrožna sodnija išče dveh ali več moricev, kterim po žilah se nemška kri pretaka, ker so v Landskronu z nožmi napadli dva mirna Čeha, ktera sta se od neke veselice domu vračala. Osuvali so ju tako, da je jeden na mestu svojo dušo izdihnil. Sploh ima Chrudimska okrožna sodnija v tem smislu vedno mnogo posla, za to že skrbé mirni (?) in olikani (?) Nemci. Ni še davno, ko je nekemu takemu olikaneu naložila tri tedne premišljevanja v zaporu, da bo mož spoznal, da so Čehi še vendar za kaj boljega na svetu, kakor pa, da bi jih kar od kraja poklali in v kislem „ajmohtu“ snedli, kakoršuo osodo jim je namreč on določil. Okrožna sodnija Jičinska morala je obsoditi pet nemških „petelinov“ po dva meseca, šest pa po jeden mesec v zapor, ker so v Arnovem pri česki „Besedi“ okna pobili in v stanovanja Čehov ravno ondi kamenje metali. Da so v Liberci nedorasli fantalini tudi „Besedo“ napadli, je že znano; ravno tako pretep, kterega je z nožem v roki provzročil nek nemški „turnar“ v Kraljevemdvoru. Povsod, povsod, kamorkoli se oko ozré, vidi se nemška nagajivost, surovost in maščevanje, potem pa ta spri-deni rod še toži, da so mu kremplji českega leva neznočni, ker so mu pregloboko v mesu. Na klop z Vami!

Rumunska irredenta, t. j. radikalni Rumunci po Erdeljskem in Ogrskem, — dvignila je zopet strupeno svojo glavo in Erdelj za se zahteva, kateri naj bi se potem odecipil od krone sv. Stefana in Rumunskemu kralju podvrzel. Da se pa to zgodi, treba bi bilo popred vse Madjare po Erdeljskem živce pobiti. In res se „irredenta“ tega zlodejskega dejanja ne boji. V Karansebešu našli so na rudečem papirji tiskane revolucijske proklamacije silno ostudnega značaja. Požiganje madjarskega posestva in umor Madjarov se kar od kraja priporoča kajti Erdelj mora postati rumunski. Tukaj bo pač treba pogledati, kje da ima agitacija rumunske irredente, ki se je zopet z vso srditostjo proti Arstriji obrnila, svoje korenine. Dotične proklamacije tiskale so se v Ploješti, iz česar pa še nikakor ni dokazano, da bi irredenta tudi ondi svoj sedež imela. Če ga ima na Ogrskem, kar je skoraj gotovo, ji bodo že do živega prišli; če se pa ta strupena zver redi od zunanjega mleka, bodo pa že naši diplomatje v Bukareštu opozorili, da naša država ne more rabiti sosedov, kateri jo z razbeljenimi kleščami ščipljejo. Toliko respektu ima pa Avstrija v divji Valahiji še vedno, da se bodo rovarjem ondi perutnice postrigle, če bode ona to zahtevala.

Vnanje države.

Špansko-nemška zadeva je stopila v jako resnoben položaj, kateri je našim prijateljem iz sobotnega telegrama že po malem znan. Znano je, da so Španjolci s tremi parniki zasedli otoško skupino „Yap“, takoj, ko so zvedeli o zasedbi Karolinov po Nemcih. Na 24. avgusta so se pa tudi k Yapu pripeljali nemški pomorščaki, kateri so otok zasedli in nemško zastavo na njem razvili. Španski častniki so takemu postopanju ugovarjali. Vidoč pa, da nič ne opravijo, potegnili so sidre kvišku in odšli iz Yapskega obližja s svojimi parniki. To je bil povod, da se je na 5. septembra, kedar se je ta novica iz Filipinov v Madrid brzojavila, ondi takoj sošla 6000 glav broječa množica, ki se je z razvitimi zastavami po mestu valila, nemškemu poslanstvu okna pobila, nemško zastavo raz droga potegnla in na drobne kosce raztrgala ter divje razljutena kričala: „Smrt Švabom! Živela Španija!“ Častnike pa, ki so sramotno in strahopezljivo otoško skupino Yap Nemcem prepustili, izbacnila je vojaška sodnija iz službe. Razbit drog zastave in nemški grb je razdivjana množica pred „solnčnimi vratmi“ sožgala kričé: „Ob tla z Nemci!“ Ministri noč in dan zborujejo; 60 najbolj razdivjanih agitatorjev so zaprli, ker so revolucijo oznanjevali. Na bolj očividni in razaljiv način se ni še kmalo kaka država žalila, kakor ravno sedaj Nemčija na Španskem in gotovo to ne bo brez nasledkov ostalo, ker mogoče ni! Nemčija bo zahtevala strogo zadostjenja za sramoto, da so v Madridu nemške države zastavo raztrgali, grb razbili in oboje zažgali. Španska vlada morala se bo priplaziti pod križ, ali pa bo boj. Tretjega tukaj ni! Francozi, o kterih bi človek skoraj mislil, da bodo sedaj-le prilžnost porabili in Španjolcem pomagali, pravijo, da bodo samo gledali, kako se bodo Španjolci in Nemci med seboj praskali. Da se ne bodo vdeležili boja, imajo veljaven vzrok v dogodkih leta 1870, kedar so Španjolci tudi le od daleč gledali, kako so se Nemci in Francozje dajali. V tem oziru so si vsi francoski listi enaki.

V **Belemgradu** so se pričele homatije med županom in vladnimi organi, oziroma državno policijo. Leto dni bo skoraj, kar je Belogrski županski prestol zasedel jako spreten in učen mož, dr. Vladan Gjorgjević. Politiki so svoje dni trdili, da je v Danski državi mnogo gnjilega, toliko pa menda vendar ne, kakor v srbski, gledé spridenega uradništva. Posebno pri starejih uradnikih, naj že bodo potem taisti državni ali pa občinski, je podkupljivost tako zelo vkoreninjena, da je le

ali izleti v hribe? V nedeljo zjutraj, da še kmetje, ki vodijo in nosijo, ne morejo k maši.

Prepeličarji ne hodijo v cerkev, ker to ni moderno. Semtertje se kateri zmoti, da pride v cerkev v sredi službe božje; ozira se na vse strani, kot bi bil v kaki razstavi in kedar vse po boljém ogleda, jo pa pobriše. Kedar angeljsko česčenje zvoní, se prepeličar ne zmeni; le če je bil prej zarad vročine odkrit, se zdaj gotovo pokrije.

Glavna zabava je v gostilnici. O kvartanji ne govorim, ker na ta način čas ubijati je po Gorenjskem že tako v navadi, da bi se ljudje najbrž čudili, ko bi tujei ne kvartali. Pozno v noč napivajo prepeličarji na zdravje družih, zapravljajoč s tem lastno zdravje. Vso modrost pa zajemajo iz židovskih časnikov. Ko bi človek Gorenjsko v poletinski dóbi sodil le po časnikih, rekel bi, da je to nova Palestina. V neki kraj na Gorenjskem prihaja na dan kaci 20 časnikov. Koliko jih je med temi konservativnih? Toliko kolikor jih ima ondotni duhovnik. Edino dobro je to, da domačini take sodrge z denarjem ne podpirajo — do zdaj. Vprašaj gostilničarja, zakaj nima med židovsko-liberalnimi nobenega krščanskega in odgovoril ti bo, zato, ker

nihče po takem ne vpraša. O tem, kako še drugač prepeličarji ljudstvu v moraličnem oziru škodujejo, raje molčim.

Moderna dóba je nakopala ubogemu kmetu toliko dolgá na glavo, da zdaj strada in dela noč in dan za upnika. Ali to še ni dosti, vzeti se mu morajo tudi nebesa. In kakor da bi kmet ne imel dosti domačih slabih zgledov, dajati mu jih morajo še tujei. Res je Gorenjec še konservativen, ali koliko časa bo še, kako dolgo se bo še mogel vstavljati zistematičnemu obdelovanju? Kedar dozori, kar se zdaj seje, bodo prepeličarji, trepetajoč, da bi jim kmet ne konfisciral premoženja in življenja, radi peš z rožnim vencem v roki romali k Materi božji na Brezje, Bleško jezero in sv. Višarje proseč, da bi kmet zopet veren postal.

Gotovo porečete, g. vrednik, saj so med prepeličarji tudi dobri kristjani. Vem da so in nektare tudi poznam, ali ko bi jih jel naštevati, bi se mi ne godilo dosti bolje kot Abrahamu, ko je z Bogom zarad rešitve nečega mesta govoril.

Zdaj menda, gosp. vrednik, veste, kaka čustva imam pri poslovanju prepeličarjev. Tujce nam bo kmalu slana odnesla, želim, da bi kmalu slana po-

parila tudi vse, kar so tujega k nam zanesli. To je moja prva želja. Da bi pa državni pravdnik ne mislil, da s tem javni mir kalim, in da bi zategadel lista po ne vem katerem paragrafu tiskovne postav ne zasačil, mu precej povem, da tujcev ne sovražim, da vsak dan zanje molim in da tudi ljudém pripročam, da naj bodo z njimi vedno vljudni, če tudi ne preveč prijazni.

Drugo leto bo prišlo zopet veliko tujcev in jaz želim, da bi jih prišlo še več, namreč več odločno krščanskih. Gotovo je po mestih nekaj premožnih, krščanskih rodovin, ki do zdaj še niso bile v prepeličarskih vrstah. Naj pridejo prihodnje leto na Gorenjsko. Ko bi prišli le v vsak kraj, kamor prepeličarji zahajajo, dve krščanski rodovini, koliko dobrega bi storili, ko bi pridno službo božjo obiskovali, ko bi gospé pri svojih sprehodih tudi k bolnikom zahajale, otroke podučevale, ko bi gospodje bili prijazni s kmeti, jim — morebiti včasih pri vinski kupici — pripovedovali, kaj je po svetu novega, kaj bi bilo za tisti kraj prav primerno, ktere nevarnosti žugajo moraličnemu življenju itd. Ako bi gospóda delala v duhu Vincencijevega društva, bi Gorenjca kmalo pridobila in nekrščanski prepe-

tisti dobro pri njih opravi, kdor jih je pridno z napojno mazal. Posebno pri Belograjskem magistratu je bilo to že tako v navadi, da človek ni ničesar dosegel, če ni prišel z odprto roko in odprto mošnjo. Sodnijskih razprav so imeli ob nastopu novega župana pred enim letom 5400 neresenih. Novi župan delal in pritiskal je na to, da so se vse rešile v teku leta poleg tistih, ki so iz novega prirastle. Tudi drugod vpeljal je strog red in je več nesposobnih uradnikov iz magistrata odpravil. To in pa še marsikaj družega nakopalo mu je pa smrtno sovraštvo gnjilega in spridenega uradništva na glavo in jeli so mu pri državnem redarstvu, s katerim je tudi kmalo navskriž prišel, polena pod noge metati. Dr. Gjorgjevič se je to preneumno zdelo in se je rajše odpovedal, kakor bi se bil pa nadalje z neumnostjo boril.

Kako ljubeznjiv da je **pruski minister Puttkammer** proti Avstrijem in Rusom, ktere je jel kar od kraja iz Prusije izganjati, služi naj v dokaz to-le: Nesrečni avstrijski podaniki iz Prusije izgnani sklenili so poslati deputacijo k nemškemu cesarju, da naj bi vničili ministrove naredbe glede izгона avstrijskih podanikov, kar bi bil cesar Viljem izvestno storil, kajti hvalijo ga, da ima dobro srce, avstrijski podaniki pa tudi ničesar pregrešili niso, s čemur bi bili izgon zaslužili. Vražja duša, minister Puttkammer je pa že za to skrbel, da dotične deputacije pred cesarja Viljema niti pustili ne bodo, če bi tudi k njemu priti poskušala. Puttkammer, oziroma železni kancler Bismark Nemčijo po sili le Nemcem pripraviti hoče; pri vsem tem ga pa ni prav nič sram Avstriji o vdanem in zvestem prijateljstvu lagati. Naj si le obdrži tako prijaznost. Neši ljudje so se poprej na Nemškem mnogo bolje počutili, dokler ni bilo „velike“ prijaznosti med Avstrijo in Nemčijo, kakor pa se sedaj. In s takimi ljudmi naj bi potem Avstrija še carinsko zvezo sklepala? Könnte uns einfallen!

Izvirni dopisi.

Iz Šmarjete na Dolenjskem, 5. sept. Gospod vrednik, malokedaj pride glas iz tega tako lepega, a ne dosti poznanega kraja; vendar ko se kaj tako posebnega zgodi, kot se je pretečeni teden, je vredno, da se k Vam oglasim.

Čakali smo s težkim srcem več let birme, kajti tudi veseli Dolenjec rad kaj slovesnega vidi. Veselili se pa nismo samo birme tako, temveč pričakovali smo tega dneva zato tako željno, ker se je lep, marmelnasti, še le pred letom blagoslovljeni altar na ta dan posvetil. Da smo pa v resnici se veselili tega dneva, sprevidi se lahko že iz pripravljanja na to slovesnost. Čez dva meseca trudil se je g. župnik na vse načine olepšati cerkev znotraj in zunaj. Kar krasí našo cerkev od zunaj, so nova vrata, potem pa tri podobe, koje je pred kratkim na opresen zid naslikal znani g. J. Ogrin. Ne bom dalje popisoval, kako je bila ozališana hiša božja, kajti poznan je gospod župnik povsod, in mil. g. prošt P. Urh imenoval ga je pri tej priložnosti „luč naše dekanije“.

Pa tudi Šmarečanje so se potrudili olepšati svoje vas. Teden pred jeli so postavljati mlaje. Da, po pravici smem reči, v kratkih dnevih se je spremenil vaški trg v romantičen smerečji park. Samo okoli cerkve in na vaškem trgu stalo je do 77 smrekovih mlajev. Najvišji, čez 50 komolcev dolg, stal je na sredi vasi. Na tem vihralo so tri po več metrov dolge slovenske zastave. Drugi so bili le malo manjši, vsi z venči in zastavami okrašeni, kajti čez deset

ličarski vpliv bi se paraliziral. Jeseni bi se domu vrnila duhom in telom okrepčana, z mirno vestjo in radostnim srcem, da je posnemala Onega, ki je prišel iskat, kar je bilo zgubljenega. Seveda je življenje na kmetih primeroma dražje kot v mestu, ali kaj se če, žrtvovanje, ljubezen je znak pravega krščanstva. Le heroična krščanska ljubezen more naš v egoizem pogrezneni vek ozdraviti. Navadni mehanizem še nikdar ni nič koristil, dandanes je pa vsem omikanim v posmeh.

Gosp. vrednik, časnikarstvo in prepeličarstvo sta si zelo v sorodu. Časnikov imamo veliko preveč ali katoliških veliko premalo in Vi veste, da je pri katoliškem časniku gmotna škoda na dnevnem redu. Tako imamo tudi veliko preveč tujcev ali odločno katoliških veliko premalo. Zato se glasi moja druga želja: Katoliški meščanje naj prihajajo na Gorenjsko, gmotna škoda se jim bo v nebesih stoterno povrnila. Bog živi katoliške prepeličarje! Ako bodele tudi Vi semtertje ktero v ta namen rekli, Vam bo vedno hvaležen Vaš

S—n.

zastav vihralo je po njih, in od teh čez polovico slovenskih. Vencev, kteri so bili od mlaja do mlaja razpeti in pa kar jih je bilo v cerkvi, bilo jih je čez 300 metrov. Ni bila pa samo Šmarjeta tako ozaljšana, tudi vsaka vas pri cesti, po kteri so se premil. g. knezoškof peljali, skrbela je za svoje, z zastavami okinčane mlaje in za svoj slavolok.

Naj Vam pa še malo sprejem premil. g. knezoškofa popišem. V torek, ob tretji uri popoldne, zbiralo se je ljudstvo na večih krajih, ter željno pričakovalo višega pastirja. V največje iznenadenje ljudstva prijezdí na vaški trg, na lepem šekovem konji, vodja g. J. K. v lepi dolenjski obleki, prepasan s slovenskim trakom, za njim pa 38 mladenčev Šmarjetske fare na najlepših čilih konjih, pogrnjenih s čednimi pogrinjali. Vsak jezdec imel je na dva metra dolgem drogu jeden meter dolgo zastavo. Na širokih črnih klobukih pak so migljale lipove vejice, v znamenje, da so si vsi dobro svoje narodnosti svesti. Ko jih je načelnik vredil in podučil, odjezdili so na mejo fare pričakovat mil. gosp. knezoškofa. Tu bilo je že tudi obilo vozov zbranih. Ko so premil. g. knezoškof dospeli, pozdravil jih je g. V. Jombardt v imenu občine. Na to so pa odjezdili pred kočijo mladenčev, za kočijo držali so vozovje. V Šmarjeti so šli mili vladika med špalirjem jezdecov takoj v cerkev, kjer so svetinje na altar položili. Med tem pa so se jezdecí v lepem redu razšli. Celi popoldne pokali so možnarji, in zvonilo je po vseh cerkvah. Zvečer bila je vsa vas razsvitljena in po bližnjih in daljnih gričih goreli se kresovi.

Sredo ob 9. uri jeli so premil. knezoškof posvečevati altar in so svetinje v altar vzdali. Tu videlo je ljudstvo obilo lepega, kajti čez dve uri trajale so te lepe cerkvene ceremonije. Na to imeli so mili vladika pridigo in sv. mašo. Birma trajala je do 2. ure popoldne. Bilo je 717 birmancev. Morda še nikoli ni bilo toliko ljudstva v naši vasi, kakor ta dan, kajti iz več bližnjih fará pripeljali so otroke sem k birmi.

Okoli 4. ure trlo se je vse po javnem trgu, pričakovalo je namreč ljudstvo višega pastirja, da bi jih pred odhodom še jednokrat videlo. In glej, tu iznenadijo ljudstvo vsi tisti jezdecí še v lepšem redu, ko prejšnji dan. Ti vstavijo se v špalir pred farovž. Tudi gospodje bili so iznenadeni, ker niso pričakovali tacega spremstva, kakor je bil sprejem. In res je bilo lepo videti, kako so konji, nevajeni kaj takega, tako v redu, mirno stali, kakor da bi vedeli koga bodo spremljevali. Seveda se je kaki čili žrebec ali mlada žrebica po vseh udih tresla, ko so tako streljali in zvonili. Vendar ni bilo najmanjše nesreče.

Ko so premili vladika ljudstvo blagoslovili in stopili v kočijo, odjezdili so fantje na povelje gosp. načelnika: „Stopaj hitro“. Tako so dirjali več ko pol ure daleč, zadaj pak so se vrstile kočije. Na meji zbralo se je obilo občinstva. Na levo postavijo se konjiki in na desno bilo je ljudstvo. Tu stopil je načelnik raz konja, pogrnil pred kočijo lepi prt. Blagovolili so mil. knezoškof iz kočije stopiti, in pozdravil jih je načelnik tako: „Prevzvišeni g. knezoškof, drznem se srčni pozdrav mladenčev Šmarjetske fare sporočiti.“ Obrnil se je na to k jezdecem, vzdignil roko ter vskliknil: „Bog naj živi prevz. g. knezoškof!“ Zaslišal se je trikratni „živio“-klic od konjikov. Pa tudi ljudstvo je to ponavljalo. Premil. g. vladika so se g. načelniku srčno zahvalili za pozdrav, za sprejem in spremstvo ter radostno mu parkrat roko podali. Na to zasede načelnik konja, jezdi počasi pred kočijo. Mil. g. knezoškof pa so dali konjikom, vsakemu paru posebej blagoslov. Še kakih 50 korakov jezdi načelnik sam pred njimi, potem pa se še jednokrat pokloni, na kar mu mili vladika smeje se še v zraku roko padajo.

Počasi in v redu odjezdijo nazaj v Šmarjeto. Gosp. vodnika spremljala sta kot adjutanta dva jezdeca s slovenskimi zastavami in najlepšimi konji, spred bila je godba. Celo pot slišali so se „živio“-klici in enoglasno ukanje. V Šmarjeti pozdravijo zbrano ljudstvo s trikratnim „živio“-klicom, vstavijo se na trgu in tu jim je g. načelnik v kratkem govoru sporočil pozdrav in zahvalo mil. knezoškofa, ter se jim je tudi presrečno zahvalil, da so ga tako poslušali in ubogali, akoravno je bil sam najmlajši med njimi. Povdarjal je posebno njihovo zloznost, ter rekel, naj svoje slovenske zastave vzdignejo, ter te jim je priporočil za temelj njihove zloznosti.

Nato stopile so dekleta z bokali ter postregle vesele navdušene mladenčev z dolenjsko kaplico. Kmalo ni že doživel Dolenjec take slovesnosti. Tu in tam videle so se solzne oči samega veselja. Pom-

nila bode Smarjeta, pomnili vsi, ki so to videli, ta dan. Prva hvala pa g. župniku, ker so se tako dolgo in skrbno za vse trudili, hvala mladenčev radi zloznosti in navdušanja za počastenje višjega dušnega pastirja, in hvala dekletom, ko so toliko se trudile in tako veliko vencev spletle. Živeli!

Iz Maribora, 6. sept. (Občni zbor „Slovenskega društva“) se je danes ob 3. uri obhajal v dvorani gostilne „Stadt Wien“ in je bil zlasti od slovenskega razumništva dobro obiskan, kajti razun štirih poslancev so se ga vdeleževali rodoljubje in udje iz Celja, Ptuja, Sevnice, Ormoža itd., kmečki udje pa le iz Mariborske okolice. Prva točka dnevnega reda se je hitro dovršila, ker so bili soglasno v odbor voljeni mesto dosedanjega predsednika, ki se je odločno nadaljnjemu predsedništvu odpovedal, poslanec Dr. Dominkuš za predsednika, Dr. Rudolf in in zdravnik Feliks Ferk pa za nova odbornika. Potem je v imena odborovem g. Dečko poročal o spremembi §§. 8. in 9. društvenih pravil v tem smislu, naj bi pri zunanjih zborih ne le predsednik ali podpredsednik, ampak kateri koli od predsednika pooblaščen odbornik smel predsedovati, in naj bi v odborovih sejah za veljavno sklepanje zadostovalo mesto 6 že 5 odbornikov, ker je zunanjim odbornikom silno težavno k odborovim sejam hoditi.

Dr. Radaj je ta predlog podpiral potem pa izgovoril baron Goedelna, ki se ni mogel tega zborovanja vdeležiti, ker je bil na Dunaj poklican, in samega sebe, da letos ne more svojim volilecem podati računa o svojem delovanju, kakor prejšnja leta, zato pa pri tej priliki javno obljubi, da bode tudi zanaprej kot poslanec vedno delal za blagor svojih volilcev.

Ko je g. predsednik naznanil, da prida na vrsto razgovor o južni železnici, oglašil se je najprej za besedo g. drd. Dečko, potem pa poslanec g. S. Jerman, ki sta jasno dokazala, da se vodstvo južne železnice niti v narodnem niti v gospodarskem obziru na nas Slovence ne ozira, zato se opozarjajo slovenski državni poslanci, naj svojo pozornost obrnejo na narodne in gospodarske razmere med slovenskim narodom in južno železnico in naj storijo vse potrebne korake, da se odpravijo krivice, ktere dela južna železnica slovenskemu narodu v gospodarskem in jezikovnem oziru, slovensko občinstvo pa naj tudi samo vedno in povsod tirja, da se pri južni železnici ravnopravnost spoštuje.

Za tem dobi besedo državni in deželni poslanec č. g. Božidar Raič, ki je burno pozdravljen z navdušenimi besedami in v drastičnih slikah poročal o svojem in drugih slovenskih poslancev delovanju v štajerskem deželnem in državnem zboru; zapopadek njegovega obširnega govora je bil, da slovenski poslanci ne dosežejo v Gradci nič in na Dunaji nič, dokler ne bodo višji prisiljeni tudi Slovincem dati njihove pravice. To pa se more le zgoditi, če se v državnem zboru vsi jugoslovanski poslanci združijo v eno sholišče, v katerem bodo združeni s Hohenwartovim klubom lahko ostreje zahtevali svoje pravice.

Kakor je g. poslanec Raič v političnem oziru, tako sta za njim g. Dr. Gregorič v šolskem in gospodarskem in g. M. Vošnjak v narodno-gospodarskem oziru naše razmere jasno razložila ter oba do tega sklepa prišla, da naša vlada za nas v vsakem obziru premalo stori. V tem smislu jo potem občni zbor soglasno pritrdil dvema resolucijama, ki zahtevate v političnem in šolskem oziru za Slovence enakopravnost, kakoršno imajo drugi avstrijski narodi. Naposled se je g. poslanec Jerman opozoril na dve posebni potrebi, za kateri se naj odbor Slov. društva pobrini, da se namreč uradna razglasila v „Grazer Zeitung“ tudi v slovenščini razglasajo in da se deželne in državne postave v knjižicah v slovenskem jeziku tiskajo in prodajajo.

S trikratnim „živio!“ svitlemu cesarju in z zahvalo za obilno vdeležbo navzočim udom je predsednik zborovanje sklenil. Upamo, da so vsi udje zadovoljni bili s tem, kar so te tri ure današnjega zborovanja slišali, in da bode slišane besede jih spet spodbujale k vstrajnemu in marljivemu delovanju, dokler ne dosežemo na vse strani svojih pravic, ki nam po božjem in državnem pravu grejo.

Domače novice.

(Vabilo k občinim zborom „Narodne šole“, „društva v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam“ in „Slovenskega učiteljskega društva“), ki

bodo 9. in 10. t. m. v Ljubljani v mestni dvorani, in sicer po tem-le vsporedu: 1. V 9. dan t. m. zvečer ob 6. uri bode zborovala „Národní škola“. 2. V 10. dan t. m. bode ob 8. uri zjutraj pri sv. Jakobu sv. maša (pri kateri se bode pod vodstvom g. učitelja Jos. Majerja pela g. Nedvedova maša za moški zbor: „K tebi srca povzdignimo“), potem ob 9. uri bode najprej zborovalo „vdovsko“, potem pa „Slovensko učiteljsko društvo“, kjer bode na vrsti: a) ogovor predsednikov; b) tajnikovo poročilo, c) blagajnikovo poročilo, d) razprava: kaj in kako bi društvo slovstveno delovalo? e) posamezni nasveti, f) volitev treh pregledovalcev društvenih računov.

Iz odbora „vdovskega“, „učiteljskega društva in „Národní škola“.

(300 gld.) daroval je presvitli cesar za razširjenje šole v Starem Trgu pri Črnomlju.

(Pasijonske predstave) bile so v nedeljo zvečer zopet prav dobro obiskane. Poslednji se bodo dale jutri na Malega Šmarna dan in sicer popoldne ob 4. uri in zvečer ob polu 8. uri. Kdor jih še ni videl, naj ne zamudi vgodne priložnosti.

(Pretep) je bil včeraj popoldne na cesti Marije Terezije pred Kolizejem med vojaškimi peki in civilisti. Tepena sta bila jeden mesar in jeden ključavničar. Pretepi se v oni okolici kljub temu, da so v kolizeji vojaki, večkrat primerijo, in bi bilo dobro, če bi ob nedeljah in praznikih ondi kak redar stal.

(Pogorela je) v soboto popoldne ob 1/2 6 v Ilovici na Ljubljanskem močvirju Knezova hiša. Iz Ljubljane odpeljal se je tjakaj oddelek gasilcev, ki so se šele zvečer okoli 9. ure vračali. Pri tem požaru ožgala se je kmetica, prešiča iz gorečega svinjaka izganjajoč precej hudo in so jo morali v bolnišnico prepeljati.

(Obsojen je bil) v soboto 6. t. m. moka J. F. zaradi opravljanja in kaljenja hišnega miru med zakonskimi na deset dni zopora in povrnitev sodnijskih stroškov. Kakor je že pri mnogih družinah v Ljubljani družinski mir vničil, skušal je s svojim opravljanjem napraviti tudi razpor med zakonskima S., kjer se je pa prav dobro opeknel in mu je dr. Tavčar, zastopnik obrekovane gospé S., pred sodnijo pokazal, da v Ljubljani družbinska čast in poštenje nista še gole marnje, kar je morda v F—i domovini med vročerkvimi Madjari navada. Obe stranki ste se proti obsodbi pritožili.

(114 gld. 93 kr.) nabrali so c. kr. orožniki med seboj za tiste nesrečneže Kostanjeviškega okraja, katerim je letos toča pobila. Lepo svoto izročili so deželniemu predsedništvu, ktero jim je izreklo za njo svoje priznanje, v imenu nesrečnikov pa najtopleje zahvalo.

(Človeško ohrošče) skopali so v soboto zvečer blizu Rudolfinišča, pri kopanju kanala. Sodi se, da je ondi ležalo že od francoskih časov.

(Leonova tiskarna v Mariboru) prešla je s 1. septembrom po kupnem potu v last „katoliškega tiskovnega društva“.

(V Tolminu) imeli so 30. avgusta shod, na katerem je polagal državni poslanec dr. Tonkli svojim volilcem račun od svojega državno-zborskega delovanja. Sešlo se je bilo več nego 100 volilcev iz raznih županij, največ pa iz Tolminske. Dr. Tonkli razkladal je svoje delovanje. Omenjal je hudega boja, kterege so morali naši poslanci biti v zvezi z drugimi Slovani za nepriznane nam narodne pravice, ktere se, Bogu bodi potoženo, kajti vlada ima gluha ušesa, še vedno odtegnjejo. Do sedaj so Goriški Slovenci še jako malo dosegli, a nadejati se je, da dobé v bodočnosti več! Dr. Tonkli se nadeja, da se v kratkem času tudi na Goriškem vpeljejo slovenske paralele. Pač pa je nekaj napredka pri sodnijah gledé slovenskega uradovanja in posredovanja s Slovenci. Uradniki se v poslednjem času le taki nastavljajo, ki so smožni slovenskega jezika. Če pa ni še povsod pri slovenskih strankah slovenskega uradovanja, krive so temu dolične stranke same, ker tega ne zahtevajo. Volilei razkrivali so poslancu svojemu razne težnje in bolečine, ter mu na srce pokladali zadeve, v katerih si še polajšave želé. Deželni poslanec g. Kovačič je želel, da bi se preuredila domovinska postava. Dosedanja domovinska postava na Goriškem namreč pravi, da se ne more nobena občina prisiliti, da bi koga sprejela v svojo skupino. Ravno to pa goriške občine hudo prizadeva in stiska. Veliko mladih ljudi poda se v bližnji Trst po zaslužku, kjer navadno

tudi svoje premoženje in svojo mladost zapravijo. Če obolé, morajo v bolnišnico, občina mora pa za nje plačevati stroške, če tudi se niti vinarja ni imela koristi od nje. Kaj pa je še le tedaj, ako stopi ta ali oni v zakonski stan! Za take more občina plačevati, da črna postaja, kajti računi glasé se na njihove otroke in celó otrok, katerih Trst ne sprejme v svojo občino, ker so nemaniči! So občine, ki takih stroškov leto za letom plačujejo po 1000 do 2000 goldinarjev in to že mnogo let zaporedoma. V tem smislu g. Lapajne nasvetuje, da bi se moralo vsem takim, ki niso v domači občini, od njihovega zaslužka na mesec nekaj odtegniti in napraviti poseben zalog iz tacega denarja, iz kterege bi se jim potem podpora dajala in stroški za nje pokrivali. Deželni poslanec g. Ivančič omenja, naj bi se dr. Tonkli oglasil v državnem zboru ad vocem pristojbine. Ta postava se mora predruščiti, ker sedanja zbog svoje zmedenosti ni za rabo in kmetom prevelike globe naglada. Kriva temu je seveda le kmečka nevednost, ktero pa gospoda vedno kaznuje z globami opiraje se na to, da nevednost ne obvaruje pred kaznijo.

(Dr. Osmo), sekundarij v Tržaški bolnišnici, je vendar moral iti, ker ni avstrijski podanik. C. kr. namestnija ukazala je, da mora 1. septembra iz službe stopiti.

(G. učitelj L. Vagaja) nam pošlje zarad porazumljenja to-le: „Dopisnice v Slovencu na „Upravišstvo“ Slovenca dne 31. avgusta številka 197 „Neotesaneu“ nisem jaz pisal, ker nisem tako neveden, da bi ne poznal razlike med dementirati in denuncirati, niti tako priprost ni naivno neotesan, da bi na dopisnice, ktere vsak lahko bere in iz rokopisa pisatelja spozná ostudne psovke pisal. Ljudevit Vagaja, učitelj na Kopanji.“ — (Niste Vi pisali tega, ne; hudobni človek je meril drugam, a zadel je Vas. Sicer je stopinje pustil za sabo, po katerih ga zasledujemo. Vr.)

Telegrami.

Madrid, 7. sept. V ministerskem zboru ob predsedništvu kralja rekel je ministerski predsednik da morajo Nemci Karoline zapustiti in Španjolci tisteposesti, če ne, moral bi se Nemčiji poslati ultimatum. Listi in kamore podpirajo kabinet v ideji, da se Nemcem ne sme dati nikako zadostilo zarad razžaljenja nemške države. Dvema španjskima križarjema naj se zapeve, da morata Karoline Nemcem s silo vzeti. Nemški poslanec je rekel, da bi bil nemški ministerski predsednik vsekako zabranil, da bi Nemci ne bili Karolinov zasedli, preden bi se ne bili s Španjolci do dobrega sporazumeli, če bi bil vedel, da Španija Karoline zahteva. Sploh bi jih Nemei ne bili zasedli, če bi bila možna brzojavna zveza med nemškimi parniki in nemško državo. Sicer pa Yapska zadeva še nikakor ni pravnega vprašanja o lastništvu vže kar naprej rešila. Slično izrazil se je začasni minister zunanjih zadev v Berlinu nasproti Španjskemu poslancu. V Madridu je vse mirno.

Kopenhagen, 7. sept. Car in carica sta se pripeljala semkaj, pa sta se kmalo zopet proti gradu Fredensborg dalje podala.

Listnica vredništva.

Č. g. J. N. na Dol.: Poslanega ne moremo priobčiti, sicer bode precej kričali: „Slovenec“ demuncira. Naše informiranja o šolstvu so taka, da tudi drugod ni boljše, samo da dotični molče. Vzroki so pač mnogoteri. — Včasih je zleg tudi podedovano. Naše skušnje v tem so te-le: Ako precej ob vstanovitvi šole dotični strogo postopa, se ljudje navadijo radi ali neradi rednega šolskega obiskovanja. A to traja dotlej, dokler je skrben učitelj! itd. — Kakor brž se pa enkrat po nepotrebnem odjenja ali izjeme delajo — proč je z rednim šolskim obiskovanjem. Nekdaj je bilo to lože. Ako sta župnik in učitelj složno postopala in dosledno ravnala, ubogala je občina, nekaka sila mora tu biti — a tu ne mislimo precej na kazen in zapor — so še drugi pripomočki na razpolaganje. — Ako pa župnik nima besede pri šoli, pa tudi učitelj ne bode otrok v šolo podil. Pač res, da ne! Vi želite pohlevnega dežja iz se-deža okrajnega poglavarja v podobi opominovanj itd. Kaj pa ko bi namest tega kaka ploha z gromom in bliskom prišla — in bi ljudi začeli zapirati in kaznovati in to vsled graje, katero bi mi izrekli dotični šolski oblasti. No tega pa tudi Vi gotovo ne želite, kaj ne da ne! Sicer hvala za spomin!

Umrli so:

V bolnišnici:
2. septembra. Jurij Waidhauser, gozdni čuvaj, 26 let, Pyaemia. — Katra Kovač, hišinja, 26 let, jetika.

Odgovorni vrednik Matej Močnik.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

7. septembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 85 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ 40 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „ 60 „
Papirna renta, davka prosta	99 „ 75 „
Akcije avstr.-ogerske banke	869 „ — „
Kreditne akcije	286 „ 10 „
London	124 „ 90 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 92 1/2 „
Ces. cekini	5 „ 87 „
Nemške marke	61 „ 25 „

Od 5. septembra.

Ogerska zlata renta 4%	99 gl. 10 kr.
„ papirna renta 5%	92 „ 30 „
Akcije anglo-avstr. banke	200 gld. 99 „ — „
„ Länderbanks	97 „ 60 „
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	554 „ — „
„ državne železnice	290 „ 75 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	188 „ 70 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 127 „ — „
4% „ „ 1860	500 „ 139 „ 25 „
Državne „srečke“ iz l. 1864	100 „ 170 „ 40 „
„ „ 1864	50 „ 168 „ — „
Kreditne srečke	100 „ 176 „ 50 „

Deželno gledališče v Ljubljani.

V torek 8. septembra t. l.

bodete

Poslednji dve predstavi

Pasijonskih iger.

Posebno priročna zunanjemu p. i. občinstvu bode izvanredna predstava,

ktere začetek je

popoldne ob 4. uri.

Dijaki plačajo pri tej predstavi le polovico vstopnine.

Poslednja predstava

bode pa

zvečer ob pol 8. uri.

K obema predstavama vljudno vabi

ravnateljstvo.

Štev. 197.

Pričetek šol.

(2)

V mestnih ljudskih šolah v Ljubljani, in sicer: v I. in II. deški mestniljudski šoli, v mestni dekliški ljudski šoli, v nunski dekliški ljudski šoli, potem v mestni deški in dekliški ljudski šoli z nemškim podučnim jezikom, kateri poslednji se bosta na novo odprli o začetku šolskega leta 1885/86 prične se šolsko leto v 16. dan septembra 1885.

Vpisovanje se bode vršilo v 14. in 15. dan septembra t. l. in sicer: za I. mestno deško ljudsko šolo v licijalnem poslopji, za II. mestno deško ljudsko šolo v šolskem poslopji na Cojzovi cesti, za mestno deško šolo z nemškim jezikom (I. razred) v učni sobi v (v Mahrovi hiši na cesarja Jožefa trgu pritleh na levo), za mestno dekliško ljudsko šolo v redutnem poslopji, za mestno dekliško ljudsko šolo z nemškim podučnim jezikom (I. razred) ravno tam v učni sobi, in za nunsko dekliško ljudsko šolo v nunskem samostanu.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani

2. septembra 1885.

Prvosodnik: Grasselli s. r.

Službo dobí

organist in cerkovnik.

Kdor jo želi, naj se oglasi pri cerkvenem predstojništvu v Sodražici. (3)

Najboljši
papir za cigarete
je
LE HOUBLON
Francoski izdelek
CAVLEY-a & HENRY-a v Parizu.
Pred ponarejenim svarimo!

Ta papir priporočajo gg. dr. J. J. Pohl,
dr. E. Ludwig, dr. E. Lippmann, profe-
sorji kemije na Dunajski univerzi, jako toplo
in to zarad tega, ker je jako fin, popolnoma
čist, in ker nima prav nobenih škodljivih snovi
primešanih. (1)

FAC-ÉMILE DE L'ÉTIQUETTE 17, rue Béranger, 4 PARIS

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.